

Андрущак Наталія Олексіївна

*студентка 2-го курсу цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМАТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОБМЕЖЕНЬ ТА ЗАБОРОН, ЩО ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ

Формуванню демократичної, правової та соціально розвинутою держави передусє створення ефективного механізму публічного адміністрування. У свою чергу такий механізм безпосередньо реалізують публічні службовці. Тому, створення ефективного механізму функціонування публічних службовців та чіткого виокремлення правових обмежень та заборон є запорукою правового та соціального розвитку України. Окрім того, встановлення чітких обмежень дозволить забезпечити прозору діяльність публічних службовців та можливість попередити корупційні зловживання. Також пріоритетною є проблематика правового статусу публічного службовця [5, с. 155]. Їй присвячено достатньо літератури і наукових розробок. А формування та визначення особливостей правового статусу без з'ясування основних обмежень та заборон, визначаючи особливості їх актуальності є неможливим. Загалом варто зазначити, що функціонування дійсно демократичної та правової держави якою є Україна є неможливим без функціонування якісно нової системи державної служби.

Вступаючи на публічну службу, особа крім прав та основних обов'язків публічного службовця приймає на себе чітко регламентовані антикорупційним законодавством антикорупційні обмеження і заборони. Правові обмеження публічних службовців зумовлені специфікою виконуваних ними публічних функцій і службових повноважень. Головною метою правових обмежень є забезпечення прозорого й ефективного функціонування публічної служби, встановлення правових бар'єрів перед можливими зловживаннями публічних службовців, створення умов для належного виконання посадових повноважень.

Зокрема, необхідно відзначити, що вітчизняним законодавством про запобігання корупції врегульовано велику кількість положень, які безпосередньо за змістом виступають обмеженнями та заборонами конкретно визначених різновидів поведінки спеціально уповнова-

жених осіб, а за своїм призначенням це – засоби запобігання корупції [3, с. 12]. Головною метою правових обмежень є забезпечення прозорого й ефективного функціонування публічної служби, а особливо інституту державної служби.

Варто зазначити, що у разі вступу (проходження) на публічну службу не допускається встановлення будь-яких прямих чи непрямих обмежень або переваг залежно від майнового чи посадового становища, статі, місця проживання, раси, походження, національності, переконань, мови, ставлення до релігії, належності до громадських об'єднань, які створені у порядку, передбаченому Конституцією України [1, с. 4].

Варто констатувати, що сьогодні чинним законодавством України встановлено такі обмеження для осіб, уповноважених на виконання функцій держави: 1) використання службового становища для отримання неправомірної вигоди (ст. 22 Закону України «Про запобігання корупції»); 2) одержання неправомірної вигоди або подарунку (ст. ст. 23, 24 Закону України «Про запобігання корупції»). Забороняється одержувати подарунки, вартість яких більше однієї мінімальної заробітної плати одноразово та двох прожиткових мінімумів з одного джерела щорічно для працездатних осіб, крім подарованих близькими особами, та які одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, і виграші, призи, премії, бонуси. Подарунки, одержані уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування – як подарунки державі або територіальній громаді передаються державним та комунальним органам; 3) сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 25 Закону України «Про запобігання корупції»).

Окрім того, для спеціально визначених в законі осіб є заборона займатись іншою оплачуваною або ж відповідно підприємницькою діяльністю, а також входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів або наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальній громаді в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації); 4) після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування (ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції»); 5)

спільної роботи близьких осіб (ст. 27 Закону України «Про запобігання корупції») [2]. Така заборона поділяється на заборону мати в підпорядкуванні близьких осіб та заборону бути близькій особі прямо підпорядкованим [4, с. 39].

У той же час варто констатувати, що зазначені правообмеження та заборони не відповідають у повній мірі сучасному підходу до створення та функціонування публічної служби та потребують суттєвого перегляду та зміни. Наприклад, в епоху активних євроінтеграційних процесів досить неефективним вбачається обмеження щодо підприємницької діяльності для службовців державного рівня. По-перше, у багатьох зарубіжних країнах такого обмеження не існує, а по-друге, важливим є не сам факт такої заборони, а гарантування державою недопущення зловживання службовцем використання власного становища під час провадження підприємницької діяльності. Тобто, важливим є не формальне обмеження, а забезпечення дотримання самого механізму недопущення.

Загалом, можемо зробити висновок, що проаналізовані в дослідження обмеження та заборони виступають тільки певної частиною цілісної системи заходів стосовно запобігання протидії корупції та спрямовані на зменшення її обсягів, обмеження впливу корупції на соціальні та економічні процеси управління, збільшення ризику для корупціонерів, усунення соціальних передумов корупції, причин та умов корупційних діянь, поновлення законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб. Проте, таких дій є недостатньо для виходу України на міжнародну арену як ефективної країни в питанні забезпечення боротьби з корупцією.

Список використаних джерел

1. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 15.05.2022).
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 15.05.2022).
3. Атаманчук В. О. Суть державної служби. Харків, 2017. С. 378.
4. Бахрах Д. М. Державна служба: поняття, сутність, принципи. *Актуальні проблеми права та політики*. 2017. № 2. С. 38–51.
5. Корнута Л. М. Інновації в публічному управлінні: зарубіжний досвід та перспективи розвитку в Україні. *Наукові перспективи*. 2021. № 1. С.155–

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Корнута Л. М.

Бондаренко Вікторія Сергіївна

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ У СФЕРІ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ЯК ПЕРСПЕКТИВА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Сьогодні в Україні налічується близько 150 державних реєстрів, які належать понад 40 органам державної влади. Відповідно, при такій кількості реєстрів, котрі дублюють та галузеву інформацію, про ефективне надання адміністративних послуг мова не може йти. Тому актуальним завданням є створення базового реєстру, який міститиме всю необхідну інформацію про особу [1, с. 8]. Однак головною перешкодою для впровадження такої моделі є відсутність єдиного загальнонаціонального цифрового ідентифікатора, поширеного серед громадян.

Наразі жоден із існуючих унікальних ідентифікаторів, які використовуються в державних реєстрах, не забезпечує 100% охоплення населення від народження до смерті.

Важливо зауважити, що у 2015 році Державна міграційна служба України створила Єдиний державний демографічний реєстр, за допомогою якого розпочато поширення унікального реєстраційного запису. Припустимо, що цей реєстр може стати основою для підвищення рівня надання адміністративних послуг, у тому числі як через подальшу можливість доповнення цього реєстру інформацією з інших державних баз, так і шляхом продовження переведення частини послуг в електронний вимір [2, с. 10].

Суттєвим проривом в наданні електронних публічних послуг взагалі та в частині систематизації персональних даних стало прийняття Закону України «Про особливості надання публічних (електронних